

**A KIEGÉSZÍTŐ MELLÉKLET ÁLTALÁNOS TARTALMI ELEMEINEK
VIZSGÁLATA
2000 – 2018 KÖZÖTT**

Fenyves Veronika – Kerezsi Dóra

Összefoglalás

A napjainkban felgyorsult globalizáció a gazdasági élet számos szereplőjének magatartását befolyásolja, ennek kapcsán biztosan mondhatjuk, hogy kihat a számvitel szabályozására is. Hazánkban a hatálya alá tartozó gazdálkodókra a számvitelről szóló 2000. évi C törvény előírásai vonatkoznak, mely szerint az elkészített beszámolóknak megbízható és valós összképet biztosító tájékoztatást kell nyújtania a külső és belső érintettek számára a vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről, illetve jövőbeli terveiről. A számviteli törvényben megjelenő beszámolókkal kapcsolatban kritikaként fogalmazódik meg, hogy a mérleg és az eredménykimutatás múltbeli adatokat tartalmaz, így az ezekből nyerhető információk az esetleges gyors beavatkozásokra kevésbé alkalmasak. Viszont a célja nem is ez, hanem, hogy a megbízható és valós összkép bemutatásához a tulajdonosok, befektetők, hitelezők számára szükséges információkat tartalmazza a vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről, melyet a kiegészítő melléklet nagyban elősegít. A tanulmányban az általános közzétételi kötelezettségek kerülnek bemutatásra, melyek elengedhetetlen eszközei a megfelelő tájékoztatásra a külső és belső szereplők számára.

Kulcsszavak: számvitel, számviteli beszámoló, közzétételi kötelezettségek, kiegészítő melléklet

JEL KÓD: M41

**Analysis of the general content elements of the notes between
2000 and 2018**

Abstract

The conduct of numerous economic operators is influenced by the globalization accelerated nowadays. In this connection, it can be certainly said that the globalization affects the accounting regulation as well. In our country, the business entities falling within the scope of the aforementioned regulation are subject to Act C of 2000 on Accounting, according to which the prepared reports shall provide the external and internal stakeholders with information ensuring a true and fair overall picture of the business entities' property, financial and profitability situation as well as future plans. There is a criticism of reports appearing in the Accounting Act that the balance sheet and income statement include historical data thus the extractable information therefrom is less suitable for possible rapid interventions. However, its aim is not to do so but to include such information about the property, financial and profitability situation which are needed for the owners, investors and creditors in order to present a true and fair view; this is greatly facilitated by the Notes on the Accounts. In this study, we will present those mandatory disclosure obligations related to generally which are indispensable tools of informing the external and internal operators adequately.

Keywords: *accounting, accounting report, disclosure obligations, Notes on the Accounts*

JEL: M41

Bevezetés

A számvitel egyik oldalról megközelítve egy belső információs rendszer, míg más oldalról nézve fő feladata a külső környezet felé az információk szolgáltatása a törvényi előírásokkal összhangban. A számviteli törvény határozza meg a hatálya alá tartozók könyvvezetési és beszámolási kötelezettségeit, a könyvek vezetése és a beszámoló összeállítása során kötelezően érvényesítendő elveket, az ezekre épített szabályokat, továbbá a nyilvánosságra hozatali, közzétételi és könyvvizsgálati kötelezettségeket. Ezek biztosítják a piaci szereplők számára az elkészített beszámoló megbízható és valós összképet biztosító tájékoztatás nyújtását vagyoni helyzetéről, eszközeiről és forrásairól, az azokban bekövetkezett változásokról, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről, illetve jövőbeli terveiről (Böcskei, 2014; Musinszki, 2016).

A vállalkozások számviteli beszámolók alapján történő értékeléshez, összehasonlításához, befektetéshez szükséges adatokat és információkat a beszámoló részeként közölt mérleg és eredménykimutatás számszaki adatain kívül a szöveges információkat is tartalmazó kiegészítő melléklet szolgáltatja. A számviteli törvény meghatározza a kiegészítő melléklet kötelező adattartalmát, viszont ez nem minden esetben kerül közzétételre kellő részletezettséggel (Kerezsi, 2017). A tanulmányban a kiegészítő melléklet általános és tájékoztató adatokkal kapcsolatos közzétételi kötelezettségek kerülnek bemutatásra. A vizsgált időszak, a jelenleg is hatályos törvény megjelenésétől, azaz 2000-től napjainkig terjedt ki.

A beszámoló részét képző kiegészítő melléklet

A kiegészítő melléklet az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló és az összevont, konszolidált éves beszámoló része. A kiegészítő mellékletbe azokat az adatokat és szöveges magyarázatokat kell felvenni, amelyeket a törvény előír, továbbá olyan plusz információkat a mérleg és az eredménykimutatás különféle tételeit kiegészítve, amellyel együtt a vállalkozás valós vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzete a külső szereplők, hitelezők, üzleti élet többi szereplője számára is egyértelműen megítélhetővé válik, valamint céljával a megbízható és valós összkép bemutatását tűzte ki (Adorján, 2008, Tóthné, 2012).

Egy beszámoló vizsgálatakor a külső szereplő számára egy jól összeállított kiegészítő melléklet elengedhetetlen (Böcskei et al., 2015).

Dudás (1995) felhívja a figyelmet arra, hogy a kiegészítő melléklek sajátossága, hogy az előírásoknak csak egy része tételes előírás, más része elvárás szinten kerül megfogalmazásra, továbbá a közzendő információk mélysége, részletezettsége sincs konkrétan megfogalmazva, ezek szakmai mérlegelése az adott vállalkozástól függ.

Tóth (2010) egyetért ezzel a véleménnyel, valamint megfogalmazza ezen túl azt is, hogy a vállalkozások megítéléstől függ az is, hogy mennyire tartják fontosnak egy adott tétel, alkalmazott értékelési eljárás, vagy egyéb tájékoztatást igénylő téma bemutatását.

Tehát összességében elmondható a kiegészítő mellékletéről, hogy legelterjedtebb fogalma a következő: azokat az adatokat és szöveges magyarázatokat tartalmazza, amelyeket e törvény előír, továbbá mindazokat, amelyek a vállalkozó vagyoni, pénzügyi helyzetének, működése eredményének megbízható és valós bemutatásához a tulajdonosok, a befektetők, a hitelezők számára – a mérlegben, az eredménykimutatásban szereplőkön túlmenően – szükségesek (Tóthné, 2012).

Az információk részletezettsége függ attól is, hogy melyik típusú beszámoló kiegészítő mellékletét vizsgáljuk, hiszen a **különböző beszámolók kiegészítő mellékletében történő információk részletezettsége** eltérő (Fenyves et al. 2015). Míg az éves beszámoló kiegészítő melléklete részletes, a Cash-flow kimutatást is tartalmazza, addig az egyszerűsített éves beszámoló kiegészítő melléklete kevésbé részletes, nagyvonalúbb és az információforrása is korlátozott (Kardos, 2009).

Az éves beszámoló kiegészítő melléklet részeként közzétett cash-flow kimutatás segítséget nyújt a készpénzforgalom, illetve az egész üzletmenet megértéséhez, amely megmutatja:

- adott társaság mennyire képes a pozitív cash-flow kigazdálkodására,
- mekkora külső finanszírozásra van szüksége a cégnek,
- mennyire képes a cég kötelezettségeinek eleget tenni, osztalékot fizetni,
- miben rejlik a nyereség, a készpénzbevétel és kiadás közötti különbség,
- milyen hatással van a társaság pénzügyi pozíciójára a befektetési és finanszírozási tevékenysége (Korom, 2005).

Továbbá fontos megjegyezni, hogy a törvény nem írja elő, de tartalmilag három nagyobb részből áll a kiegészítő melléklet, amelyek az általános rész, a specifikus rész, mely a mérleg és az eredménykimutatás kiegészítő adatait tartalmazza és a tájékoztató rész, valamint kiegészítő melléklet része a cash flow kimutatás.

2000. évi C törvény kiegészítő mellékletének általános és tájékoztató közzétételi kötelezettségei 2000-ben

- Olyan információk megadása, amely a megbízható és valós kép bemutatásához elengedhetetlen, abban az esetben, ha a törvény előírásainak alkalmazása, a számviteli alapelvek érvényesítése nem elegendő.

- Törvény előírásaitól el lehet térni abban az esetben, ha az adott körülmények mellett a törvény valamely rendelkezésének az alkalmazása nem biztosítja a megbízható és valós összképet. Az ilyen eltéréseket be kell mutatni, továbbá annak indokait, eszközökre, forrásokra, pénzügyi helyzetre és eredményre gyakorolt hatásával együtt.
- A megváltozott mérlegfordulónappal készített éves beszámoló kiegészítő mellékletében a mérleg és az eredménykimutatás adatai mellett az azokkal összehasonlítható korábbi üzleti lében lévő bázis adatokat tartalmazó mérleget és eredménykimutatást is be kell mutatni.
- A mérlegben és az eredménykimutatásban minden tételnél fel kell tüntetni az előző üzleti év adatát is. Abban az esetben, ha nem összehasonlíthatók, a kiegészítő mellékletben be kell mutatni és indokolni azt.
- A mérleg egyik változatáról a másikra való eltérés bemutatása és indoklása.
- Mérlegbe felvett új tétel tartalmának, illetve az elkülönítés indokainak bemutatása.
- Mérlegbe összevont tételek részletezése és az összevonás indoklása.
- Az előző üzleti évben a mérlegkészítésnél alkalmazott értékelési elvek megváltoztathatók abban az esetben, ha a változást előidéző tényezők tartósan jelentkeznek, így a változás állandónak minősül. A változást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat be kell mutatni.
- Az eredménykimutatás egyik változatról a másikra való áttérés esetében ezt és az áttérés indokát közölni kell.
- Értékelni kell a valós vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, az eszközök és a források összetételét, a saját tőke és a kötelezettségek tételeinek alakulását, a likviditás és a fizetőképesség, valamint a jövedelmezőség alakulását.
- A számviteli politika meghatározó elemeit és azok változását, a változás eredményre gyakorolt hatását.
- A beszámoló összeállításánál alkalmazott értékelési eljárásokat, az értékcsökkenés elszámolásának számviteli politikában meghatározott módszerét, elszámolásának gyakoriságát, az egyes mérlegtételeknél alkalmazott eljárásokból eredő, az eredményt befolyásoló eltérések indokait, valamint a vagyoni, pénzügyi helyzetre és eredményre gyakorolt hatásukat.
- Az ellenőrzés során feltárt jelentős összegű hibák eredményre, eszközökre és források állományára gyakorolt hatásokat évenkénti megbontásban.
- Cash-flow kimutatás
- Minden olyan gazdasági társaság nevét és székhelyét, amely a mellékletet készítő vállalkozónak leányvállalata.
- Minden olyan gazdasági társaság nevét és székhelyét, amelyet a mellékletet készítő vállalkozó más vállalkozóval közösen vezet.

- Minden olyan gazdasági társaság nevét és székhelyét, amely a mellékletet készítő vállalkozónak társult vállalkozása bemutatva külön-külön azok saját tőkéjét, jegyzett tőkéjét, tartalékait, a birtokolt részesedés arányát, a legutolsó üzleti év mérleg szerinti eredményét.
- Minden olyan gazdasági társaság nevét és székhelyét, amely a mellékletet készítő vállalkozónak egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozása.
- A gazdasági társaságokról szóló törvény szerinti ellenőrzött gazdasági társaság kiegészítő mellékletének tartalmaznia kell:
  - a) a jelentős befolyással,
  - b) a többségi irányítást biztosító befolyással,
  - c) a közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tag (részvényes) nevét, székhelyét, szavazatainak arányát.
- A kiegészítő mellékletnek tételesen tartalmaznia kell minden olyan gazdasági társaság nevét, székhelyét, jegyzett tőkéjének összegét, szavazatok arányát, ahol a vállalkozó a gazdasági társaságokról szóló törvény szerint:
  - a) jelentős befolyással,
  - b) többségi irányítást biztosító befolyással,
  - c) közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkezik.
- A kiegészítő mellékletben be kell mutatni:
  - a) gazdasági társaságnál a vezető tisztségviselők, az igazgatóság, a felügyelő bizottság tagjainak tevékenységükért az üzleti év után járó járandóság összegét, csoportonként összevontan;
  - b) gazdasági társaságnál a vezető tisztségviselők, az igazgatóság, a felügyelőbizottság tagjainak folyósított előlegek és kölcsönök összegét, a nevükben vállalt garanciákat, csoportonként összevontan, a kamat, a lényeges egyéb feltételek, a visszafizetett összegek és a visszafizetés feltételei egyidejű közzétételével;
  - c) a gazdasági társaság korábbi vezető tisztségviselőivel, igazgatósági, felügyelőbizottsági tagjaival szembeni nyugdíjfizetési kötelezettség teljes összegét, csoportonként összevontan;
  - d) minden olyan, a vállalkozó képviselőjére jogosult személynek a nevét és lakóhelyét, aki az éves beszámolót köteles aláírni.
- A tárgyévben foglalkoztatott munkavállalók átlagos statisztikai létszámát, bérköltségét és személyi jellegű egyéb kifizetéseit, mindegyiket állománycsoportonként bontva.
- A környezet védelmét közvetlenül szolgáló tárgyi eszközök részletezett adatait külön be kell mutatni.

- A veszélyes hulladékok, környezetre káros anyagok nyitó és záró készletének mennyiségi és értékadatait, a veszélyes hulladékok, környezetre káros anyagok mennyiségének és értékének tárgyévi növekedését és csökkenését a vonatkozó jogszabály szerinti veszélyességi osztályok alapján kell bemutatni.
- Jogcímenként elkülönítetten kell bemutatni a környezetvédelmi kötelezettségek, a környezet védelmét szolgáló jövőbeni költségek fedezetére a tárgyévben, illetve az előző üzleti évben képzett céltartalék összegét, továbbá a tárgyévben, illetve az előző üzleti évben környezetvédelemmel kapcsolatosan elszámolt költségek összegét, valamint a kötelezettségek között ki nem mutatott környezetvédelmi, helyreállítási kötelezettségek várható összegét.

A kiegészítő melléklet általános és tájékoztató közzétételi kötelezettségeinek változása a következő években

2001-ben és 2002-ben nem történt semmiféle változás a 2000. december 31-én hatályos számviteli törvény kiegészítő mellékletéhez viszonyítva.

2003-ban a következő új tétellel bővült a kiegészítő melléklet:

- A törvény hatálya alá tartozó jogi személyiség nélküli gazdasági társaság beszámolójának kiegészítő mellékletében utalni kell arra, ha számviteli (nyilvántartási) kötelezettségei tekintetében a vállalkozó az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény hatálya alá a következő üzleti évtől átjelentkezett, vagy ha e törvény hatálya alá - az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény hatálya alól – átkerülve, visszatérve először készít beszámolót.

2004-ben is növekedett a közzétételi kötelezettségei a vállalkozásoknak, melyek a következők voltak:

- Az anyavállalat összevont (konszolidált) éves beszámolóját az anyavállalat éves beszámolójának üzleti évről kell elkészíteni. Amennyiben az anyavállalat leányvállalatainak üzleti éve eltér az anyavállalat éves beszámolójának üzleti évétől, akkor az összevont (konszolidált) éves beszámoló üzleti éve lehet a leglényegesebb leányvállalat vagy a leányvállalatok többsége éves beszámolójának üzleti éve is. Ez esetben az eltérés tényét és annak indokait az összevont (konszolidált) éves beszámoló kiegészítő mellékletében be kell mutatni. Ezen túlmenően közölni kell az összevont (konszolidált) éves beszámoló kiegészítő mellékletében az eszközökkel, a forrásokkal, a pénzügyi és jövedelmi helyzet alakulásával kapcsolatos olyan lényeges események hatását, amelyek az anyavállalat éves beszámoló mérlegfordulónapja és az összevont (konszolidált) mérleg fordulónapja közötti időszakban következtek be.

- A valós értéken történő értékelés alkalmazása esetén be kell mutatni a kiegészítő mellékletben:
  - az általános értékelési eljárásokkal számított piaci érték (jelenérték) esetén alkalmazott feltételeket (így különösen: a diszkonttényezőt, a várható osztaléknövekedési rátát, a belső megtérülési rátát, az effektív hozamot, az alternatív befektetés hozamát),
  - *b)* a számított piaci érték meghatározásánál figyelembe vett tényezőket,
  - *c)* a valós értékelés értékelési különbözetének nagyságát, tárgyévi változását, valamint azt, hogy az eredményben, illetve a saját tőkében mekkora összeg került elszámolásra,
  - *d)* a pénzügyi instrumentumok csoportjait és valós értékét,
  - *e)* a származékos ügyletek csoportjait, nagyságát (szerződés szerinti érték), lejáratú idejét, valamint a cash-flow-ra és az eredményre gyakorolt várható hatását (valós értékét),
  - *f)* a fedezeti ügyletek hatékonyságát, bemutatva azt, hogy a tárgyévi eredményben, illetve a saját tőkében mekkora veszteséget (illetve nyereséget) ellentételeztek, amelyek ezáltal nem jelentek meg a mérlegben és az eredménykimutatásban,
  - *g)* a valós értékelés értékelési tartalékának tárgyévi változását,
  - *h)* a bekerülési (beszerzési) értéken történő értékelésről a valós értéken történő értékelésre való áttérés, illetve a valós értéken történő értékelésről a bekerülési (beszerzési) értéken történő értékelésre való áttérés hatását a tárgyévi eredményre, valamint ehhez kapcsolódóan az áttérést megelőző üzleti évi beszámoló adatainak az áttérés szerinti átrendezését az összehasonlíthatóság
- Továbbá:
  - a pénzügyi instrumentumok hasznosítását (befektetési vagy forgatási célú minősítését, a valós értéken történő értékelés esetén az értékelés szempontjából történő besorolását, a származékos ügyletek fedezeti vagy nem fedezeti jellegét), ha az jelentős hatással van a vagyoni helyzetre,
  - a kockázatkezelési politikát és a fedezeti ügylet politikát,
  - az ár-, hitel-, kamat-, likviditás- és cash-flow kockázatot.
- A kiegészítő mellékletben be kell mutatni:
  - a) annak a vállalkozónak a nevét és székhelyét, amely összeállítja a vállalkozáscsoport azon legnagyobb egységének összevont (konszolidált) éves beszámolóját, amelybe a vállalkozót, mint leányvállalatot bevonták,

- b) annak a vállalkozónak a nevét és székhelyét, amely összeállítja a vállalkozáscsoport azon legkisebb egységének összevont (konszolidált) éves beszámolóját, amelybe a vállalkozót, mint leányvállalatot bevonták, és amely tagja a vállalkozáscsoportnak,
- c) azt a helyet, ahol az összevont (konszolidált) éves beszámolók megtekinthetők, feltéve, hogy azok nyilvánosak.

2005-ben ismét 3 új közzeendő tétellel bővül a kiegészítő melléklet általános része:

- Ha e törvény, illetve más jogszabály előírása szerint a vállalkozónál a könyvvizsgálat kötelező, úgy erre a kötelezettségre a beszámoló kiegészítő mellékletében kiemelten és egyértelműen utalni kell.
- A vállalkozó a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányításával, vezetésével, az éves beszámoló, az egyszerűsített éves beszámoló, az összevont (konszolidált) éves beszámoló elkészítésével olyan természetes személyt köteles megbízni, illetve ezen feladatok végzésére alkalmazni, aki okleveles könyvvizsgálói képesítéssel, illetve mérlegképes könyvelői képesítéssel rendelkezik. Továbbá aki szerepel a nyilvántartások valamelyikében, valamint ennek megfelelően a tevékenység ellátására jogosító engedéllyel (igazolvánnyal) rendelkezik. Vagy olyan számviteli szolgáltatást nyújtó társaságot, amelynek a feladat irányításával, vezetésével, a beszámoló elkészítésével megbízott tagja, alkalmazottja rendelkezik az előbbi képesítéssel, a tevékenység ellátására jogosító engedéllyel (igazolvánnyal).
  1. Ha a vállalkozóra vonatkozik a fent említett kötelezettség, akkor a kiegészítő mellékletben fel kell tüntetni a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányításáért, vezetéséért felelős személy nyilvános adatait.
  2. A kötelezettség alól mentesül az a vállalkozó, amelynél az éves (éves szintre átszámított) nettó árbevétel az üzleti évet megelőző két üzleti év átlagában – ennek hiányában a tárgyévben várhatóan - a 10 millió forintot nem haladja meg.
- A kiegészítő mellékletben be kell mutatni a külföldi telephelyek főbb adatait telephelyenként külön-külön, így különösen azok megnevezését, címét, befogadó országát, a működéshez tartósan rendelkezésre bocsátott eszközök értékét, a külföldi gazdálkodásból származó követelések és kötelezettségek, a külföldi gazdálkodásból származó adózott eredmény és a külföldön befizetett főbb adók összegét.

2006-ban 1 plusz tétellel nőtt meg a vállalkozások kötelezettsége:

- A kiegészítő mellékletben meg kell adni a vállalkozó székhelyének és akkor, ha beszámolóját és a kapcsolódó üzleti jelentést interneten is közzéteszi, az internetes honlapjának pontos címét, elérhetőségét.

2007-es évben nem történt változás az előző év végén hatályos törvényhez képest.

2008-ban 1 új tétellel bővült, illetve 1 már 2005-től meglévő tétel egészült ki, melyek az alábbiak:

- A 2005-ben hatályos törvény már előírja, hogy ha a törvény, illetve más jogszabály előírása szerint a vállalkozónál a könyvvizsgálat kötelező, úgy erre a kötelezettségre a beszámoló kiegészítő mellékletében kiemelten és egyértelműen utalni kell. Ez 2008-ban kiegészítve a következőképpen néz ki:
  - A kiegészítő mellékletben be kell mutatni a tárgyévi üzleti évre vonatkozó beszámoló könyvvizsgálatáért a könyvvizsgáló által felszámított díjat, valamint a könyvvizsgáló által a tárgyévi üzleti évben az egyéb bizonyosságot nyújtó szolgáltatásokért, az adótanácsadói szolgáltatásokért és az egyéb, nem könyvvizsgálói szolgáltatásokért felszámított díjakat külön-külön összesítve.
- A kiegészítő mellékletben be kell mutatni azon kapcsolt felekkel lebonyolított ügyleteket, amelyek bemutatásáról e törvény külön nem rendelkezik, ha ezen ügyletek lényegesek és nem a szokásos piaci feltételek között valósultak meg. Ennek során be kell mutatni az ügyletek értékét, a kapcsolt féllel fennálló kapcsolat jellegét és az ügyletekkel kapcsolatos egyéb, a vállalkozó pénzügyi helyzetének megítéléséhez szükséges információkat. Az egyedi ügyletekre vonatkozó információk összesíthetők az ügyletek jellege szerint, ha az összesítés nem akadályozza az érintett ügyleteknek a vállalkozó pénzügyi helyzetére gyakorolt hatásának a megítélését.

2009 két már meglévő tétel módosult, melynek oka a többségi befolyás és a minősített többséget biztosító befolyás fogalmának megjelenése volt:

- A gazdasági társaságokról szóló törvény szerinti ellenőrzött gazdasági társaság kiegészítő mellékletének tartalmaznia kell:
  - a) a többségi befolyással,
  - b) a minősített többséget biztosító befolyással rendelkező tag (részvényes) nevét, székhelyét, szavazatainak arányát
- A kiegészítő mellékletnek tételesen tartalmaznia kell minden olyan gazdasági társaság nevét, székhelyét, jegyzett tőkéjének összegét, szavazatok arányát, ahol a vállalkozó a gazdasági társaságokról szóló törvény szerint:

- a) a többségi befolyással,
- b) a minősített többséget biztosító befolyással rendelkezik.

2010, 2011 és 2012-ben semmilyen változás nem történt 2009-hez képest a kiegészítő melléklet általános és tájékoztató jellegű közzétételi kötelezettségeihez képest.

2013-ban a következő tétel nem szerepel már a kiegészítő mellékletben:

- A megváltoztatott mérlegfordulónappal készített éves beszámoló kiegészítő mellékletében be kell mutatni a mérleg és az eredménykimutatás adatai mellett az azokkal összehasonlítható (egy üzleti évvel korábbi) bázisadatokat tartalmazó mérleget és eredménykimutatást is.

2014-es évben módosult 3 tétel néhány fogalom, törvény változása okán, melyek az alábbiak:

- A törvény hatálya alá tartozó közkereseti társaság, betéti társaság, valamint egyéni cég beszámolójának kiegészítő mellékletében utalni kell arra, ha számviteli (nyilvántartási) kötelezettségei tekintetében a vállalkozó az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény hatálya alá a következő üzleti évtől átjelentkezett, vagy ha e törvény hatálya alá - az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény hatálya alól – átkerülve, visszatérve először készít beszámolót.
- A korlátolt felelősségű társaság és a részvénytársaság kiegészítő mellékletének tartalmaznia kell a Polgári Törvénykönyv gazdasági társaságokra vonatkozó rendelkezései szerint:
  - a) a többségi befolyással,
  - b) a minősített többséget biztosító befolyással rendelkezik. A rendelkező tag (részvényes) nevét, székhelyét, szavazatainak arányát
- A kiegészítő mellékletnek tételesen tartalmaznia kell minden olyan gazdasági társaság nevét, székhelyét, jegyzett tőkéjének összegét, szavazatok arányát, ahol a vállalkozó a Polgári Törvénykönyv gazdasági társaságokra vonatkozó rendelkezései szerint:
  - a) a többségi befolyással,
  - b) a minősített többséget biztosító befolyással rendelkezik.

2015-ben pedig egy új tétellel bővült a közzétételi kötelezettségek listája:

- Be kell mutatni összeghatártól függetlenül azokat a tételeket, amelyek tőkeműveletekhez, illetve átalakuláshoz, egyesüléshez, szétváláshoz kapcsolódnak.

Végezetül a vizsgált időszak utolsó 3 évében, azaz *2016-ban, 2017-ben és 2018-ban* nem történt változás az általános és a tájékoztató részében a kiegészítő mellékletnek.

Következtetések, javaslatok

A globális gazdasági, társadalmi és környezeti változások a vállalatokat egyre inkább arra ösztönözték, hogy közvetlen és közvetett környezetük iránt felelős magatartást tanúsítsanak. De mit is jelent a felelős munkáltatói magatartás? A stratégiai módon értelmezett felelősségvállalás szerint a vállalatoknak a környezetük és a társadalom egésze iránt felelős módon kell viselkedniük. A felelősségvállalás egy sajátos, tág értelmezésére szeretnénk felhívni a figyelmet, amelynek meg kell jelennie a beszámolóban, ezáltal a beszámoló részét képező kiegészítő mellékletben is. Ezek szerint a vállalatoknak képesnek kell hosszútávon fennmaradniuk, ha nem, akkor nem szabad a piaci szereplőket megteveszteni. A jogalkotók a számviteli törvényben is megjelenítették ezen elvárásukat, ugyanis a vállalkozás folytatásának alapelvében érvényre jutatták a jövőbeni működésre, a tevékenység további folytatására való alkalmasságot. A vállalkozás folytatásának elvét kiemelt jelentőséggel kezeli a törvényalkotó, ugyanis a többi alapelv érvényesülését is ezen alapelv meglétére alapozza. Ez egyben azt is jelenti, hogy abban az esetben, ha a vállalkozás folytatásának elve nem érvényesül, úgy a számviteli alapelvek nem alkalmazhatóak. Mindezek alapján nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy a számviteli beszámolók tartalmazzák azokat az információkat, amelyeket a számviteli törvény kötelezően előír a vállalkozások számára, melynek célja a megbízható és valós összkép bemutatása a piaci szereplők számára.

Hivatkozott források

- [1.] Adorján Cs. (2008): Az eredménykimutatás és a kiegészítő melléklet In: Dr. Róth József (szerk.) Mérlegképes továbbképzés – MKVK OK Budapest 2008., 77-79 p.
- [2.] Böcskei E. (2014): A számviteli politika előtérbe kerülése – a belső számvitel információtartalma, mint a vezetői számvitel alapja, Controller Info, II. évfolyam 2. sz. /2014, pp. 38-43.
- [3.] Böcskei E. - Fenyves V. - Zsidó K. - Bács Z. (2015): Expected Risk Assessment—Annual Report versus Social Responsibility SUSTAINABILITY (ISSN: 2071-1050) 7: (8) pp. 9960-9972.
- [4.] Dudás J. (1995): A számviteli politikáról – Számvitel és könyvvizsgálat (37), 1995. 460-464 p.
- [5.] Fenyves V. - Dékán Tamásné Orbán I. - Bács Z. - Böcskei E. (2015) Representation of the going concern concept in the financial statements NAUKI O FINANSACH - FINANCIAL SCIENCES (ISSN: 2080-5993) (eISSN: 2449-9811) 2015/4: pp. 24-38.
- [6.] Kardos B. (2009): Kiegészítő melléklet hasznosítása, Budapesti Gazdasági Főiskola – Magyar Tudomány Ünnepe, 2009
- [7.] Kerezi D. (2017): Disclosure obligations relates to the balance sheet in the Hungarian and international accounting, The Annals of the University of Oradea, Economic Sciences TOM XXVI, 1st issue/July 2017, pp. 395-404.
- [8.] Korom E. (2005): A számvitel időszerű kérdései. Perfekt, Bp., 2005
- [9.] Musinszki Z. (2016): Pénzügyi mutatókon innen és túl ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI STRATÉGIAI FÜZETEK 13:(2) pp. 71-80.
- [10.] Tóthné E. (2012): A kiegészítő melléklet szerepe és tartalma a számviteli információ hordozta „megbízható és valós kép” kialakításában Doktori (PhD) értekezés Nyugat-Magyarországi Egyetem Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola, ISBN 978-963-334-072-1, pp. 40-121.
- [11.] Tóth M. (2010): A magyar számviteli rendszer hatása a számviteli politikára, elméleti modellalkotások, módszertani fejlesztés Doktori (PhD) értekezés, SZIE Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskola, Gödöllő, 2010. pp. 51

Szerzők:**Dr. habil Fenyves Veronika**

PhD egyetemi docens, tanszékvezető
DE GTK Számviteli és Pénzügyi Intézet
fenyves.veronika@econ.unideb.hu

Kerezi Dóra

Számvitel MA hallgató,
II. évfolyam
kerezsidori@gmail.com

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-17-4. KÓDSZÁMÚ ÚJ
NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT”